

John MICKLETHWAIT a Adrian WOOLDRIDGE, Bůh se vrací. O tom, jak globální oživení víry mění svět,

Praha: Triton, 2014, 439 s., přel. Václav Petr,

ISBN 978-80-7387-696-8

Jedná se o velmi zajímavou knihu, kterou napsali dva američtí publicisté, katolík John Micklethwait a ateista Adrian Wooldridge, a kterou v českém překladu V. Petra vydalo nakladatelství Triton v Praze 2014. V době, kdy se vědy opírají o principy „metodologického materialismu“ ve výzkumu a interpretaci přírody, společnosti a lidské duše, potěší křesťanské věřící zdůraznění, že náboženství a zejména křesťanství znovu vstupuje do života lidí západní kultury i do života vědy a filosofie a dokonce i politiky, aby vyvětralo lidské mysli, kabinetů vědců a kulturní prostředí vůbec ze zatuchlého ateismu. Americké vzkříšení křesťanství spojují oba autoři s diskutabilním neokonzervatismem a kromě jiného poukazují na vliv „teologie demokratického kapitalismu“ M. Novaka, který „patří ke skupině intelektuálů převážně římskokatolického vyznání, jež se ocitli v centru náboženského probuzení“ (o Novakovi pěkně pojednal náš kolega Roman Míčka v knize *Michael Novak a jeho projekt teologie demokratického kapitalismu*¹). V krátké recenzi se nemůžeme blíže zabývat myšlenkovou strukturou této obsáhlé knihy pojednávající o americkém návratu k víře v Boha, kterou otráasalo příliš pragmaticky materialistické devatenácté století i politická a morální bída století dvacátého, jeho dehumanizace, kterou přinesl do života společnosti bolševismus, nacismus, ale i kořistnický kapitalismus, a tak se krátce zastavíme jen u mimořádně zajímavé sedmé kapitoly druhé části této knihy, nazvané „Říše rozumu. Bůh a intelektuálové“.

„Stále více intelektuálů se zachycuje do sítí náboženského probuzení... Během lidských dějin náboženství většinou představovalo ústřední složku duchovního života: intelektuální elita bývala zároveň elitou náboženskou. Většinu evropských univerzit založily náboženské řády. Univerzitní profesori zasvětili život dvěma úkolům: museli vyškolit klerikální elitu a naučit nižší šlechtu alespoň základním aspektům náboženství. Teologie bývala královnou věd. Nejdivočejší debaty se týkaly náboženských otázek. Většina knih pojednávala o náboženství.“ (s. 206) K tomuto stavu se současnost samozřejmě jen přibližuje, ale dodejme, že velmi živě se ve „filosofii mysli“ či „filosofii ducha“ probírají prastará témata vztahu duše a těla a další.

Po dlouhodobém úpadku náboženského vzdělávání se o tuto formu duchovního života opět probudil zájem. Také již zřejmě neplatí literární teze, že žijeme v době „osvobozené od náboženství“. Dodejme opět, že vědecko-empirická psychologie prokázala blahodárný vliv aktivní účasti na bohoslužbách, který má také antistresové účinky. Spolu s vlivem náboženství se rozhořel zájem o spiritualitu vůbec, bohužel nežádoucí i v nežádoucím směru k pseudo-náboženským sektám. Víra vystupuje jako „palivo života“ v prostředí doby bezduchého konzumerismu.

prof. Milan Nakonečný
(TF JU, M.Nakonecny@seznam.cz)

1 Srov. Roman MÍČKA, *Michael Novak a jeho projekt teologie demokratického kapitalismu*, Brno: L. Marek, 2009, ISBN 978-808-7127-155.